

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Харківського
національного університету мистецтв
імені І.П. Котляревського
(протокол № 11 від 29 червня 2021 року)
Введено в дію наказом
від 30.06.2021 № 109-«З»

ПОЛОЖЕННЯ

про асистентуру-стажування та творчу аспірантуру Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблене у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» (із змінами), Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 року № 865 (із змінами).

1.2. Положення визначає механізм здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні здобувачами вищої освіти на третьому (освітньо-творчому) рівні у Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Університет), що здійснює підготовку фахівців за спеціальністю 025 Музичне мистецтво у галузі знань 02 Культура і мистецтво.

1.3. Підготовка здобувачів у творчій аспірантурі Університету здійснюється:

за очною (денною) формою навчання;
за заочною формою навчання (для осіб, які провадять професійну творчу мистецьку діяльність за основним місцем роботи у закладах культури);
поза творчою аспірантурою (для осіб, які провадять науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи у відповідному закладі вищої освіти мистецького спрямування).

1.4. Нормативний строк підготовки доктора мистецтва становить три роки:

перший етап – асистентура-стажування. Підготовка здобувачів в асистентурі-стажуванні Університету здійснюється виключно за очною (денною) формою навчання. Строк підготовки – один рік;

другий етап – для здобувачів, які успішно завершили навчання в асистентурі-стажуванні та отримали відповідний сертифікат. Строк підготовки у творчій аспірантурі – два роки.

Для здобувачів, які навчаються поза творчою аспірантурою, строк підготовки для здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва не може перевищувати п'яти років.

1.5. Здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва на третьому (освітньо-творчому) рівні вищої освіти здійснюється:

за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням);

за рахунок коштів юридичних та/або фізичних осіб.

1.6. Підготовка здобувачів за державним замовленням здійснюється виключно за очною (денною) формою навчання. Державне замовлення на підготовку здобувачів за спеціальністю 025 Музичне мистецтво формується для творчої аспірантури та асистентури-стажування окремо.

1.7. Кількість здобувачів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, та вартість такої підготовки визначаються вченою радою Університету у межах ліцензованого обсягу з урахуванням можливості забезпечення кваліфікованого творчого керівництва та/або наукового консультування та надання якісних освітніх послуг.

1.8. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів здійснюється згідно з положенням, затвердженим Міністерством освіти і науки України.

1.9. Здобувачі, які не завершили навчання у творчій аспірантурі чи асистентурі-стажуванні за кошти державного бюджету або були відраховані з творчої аспірантури чи асистентури-стажування достроково, мають право повторно безоплатно здобувати вищу освіту за державним замовленням за умови відшкодування коштів, витрачених на оплату послуг з їх підготовки.

1.10. Здобувачі користуються всіма правами та зобов'язані виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти відповідно до Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту». З метою належного виконання освітньо-творчої програми та провадження творчої мистецької діяльності здобувачі мають право на забезпечення матеріально-технічною базою для підготовки та реалізації творчого мистецького проєкту або творчого звіту.

1.11. Здобувачі, які навчаються поза творчою аспірантурою Університету, мають право на безперервну трудову діяльність. У разі звільнення із Університету здобувач втрачає право навчатися поза творчою аспірантурою у цьому закладі та може:

продовжити навчання поза творчою аспірантурою у закладі вищої освіти мистецького спрямування, до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного працівника (за умови прийняття відповідного рішення таким закладом вищої освіти);

вступити до творчої аспірантури закладу вищої освіти мистецького спрямування на загальних умовах.

1.12. Контроль за науково-методичним забезпеченням та організацією освітньої діяльності з підготовки здобувачів ступеню Доктор мистецтва здійснює Вчена рада Університету.

II. ВСТУП ДО ТВОРЧОЇ АСПІРАНТУРИ ТА АСИСТЕНТУРИ-СТАЖУВАННЯ

2.1. Вступ до творчої аспірантури та/або асистентури-стажування здійснюється на конкурсній основі за результатами вступних випробувань відповідно до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні, Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених Міністерством освіти і науки України, Правил прийому до Університету, затверджених Вченою радою та цього Положення.

2.2. До творчої аспірантури та асистентури-стажування приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

2.3. Особи, які для вступу до творчої аспірантури або асистентури-стажування подають засвідчену в установленому порядку копію та переклад українською мовою документа про вищу освіту, здобуту в іноземних вищих навчальних закладах, допускаються до вступних випробувань нарівні з іншими особами. У разі зарахування на навчання таких осіб обов'язковою є процедура встановлення еквівалентності іноземного документа про освіту, що здійснюється відповідно до Порядку визнання здобутих в іноземних закладах вищої освіти ступенів вищої освіти та наукових ступенів, затвердженого Міністерством освіти і науки України.

2.4. До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами прийому. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до вступних випробувань у зв'язку з неподанням в установлений строк або неправильно оформлених документів, або поданих не в повному обсязі, визначених Правилами прийому.

2.5. Вступні випробування до асистентури-стажування складаються із творчого випробування із спеціальності та співбесіди з фахових питань (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 025 Музичне мистецтво).

2.6. Вступні випробування до творчої аспірантури складаються із:
творчого випробування із спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 025 Музичне мистецтво);

співбесіди з фахових питань (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 025 Музичне мистецтво);

вступного іспиту з іноземної мови (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра за вибором вченої ради). Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL and International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом;

вступного іспиту з філософії (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра).

2.7. Особам, які подають для вступу до творчої аспірантури сертифікат про навчання в асистентурі-стажуванні, результати захисту творчого звіту можуть бути зараховані як результати творчого випробування із спеціальності.

2.8. Результати вступних випробувань до творчої аспірантури та асистентури-стажування дійсні для вступу до Університету до кінця наступного календарного року.

2.9. Вступні випробування до творчої аспірантури та асистентури-стажування проводяться предметними комісіями, до складу яких входить, як правило, три-п'ять осіб, які призначаються ректором Університету.

До складу предметних комісій включаються науково-педагогічні працівники Університету, які мають науковий ступінь та/або вчене (почесне) звання та які відповідають за виконання відповідної освітньої складової освітньо-творчої програми.

2.10. Результати вступних випробувань до творчої аспірантури та асистентури-стажування можуть бути оскаржені здобувачем у порядку, визначеному у Правилах прийому.

2.11. Між особою, зарахованою на навчання на третьому (освітньо-творчому) рівні вищої освіти, та Університетом укладається договір.

ІІІ. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬО-ТВОРЧОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА МИСТЕЦТВА ТА НАВЧАННЯ В АСИСТЕНТУРІ-СТАЖУВАННІ

3.1. Підготовка здобувачів у творчій аспірантурі (далі – аспіранти) та навчання здобувачів у асистентурі-стажуванні (далі – асистенти-стажисти) здійснюються за освітньо-творчими програмами, що розробляється на основі стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та затверджуються Вченою радою Університету.

Складовою освітньо-творчої програми творчої аспірантури може бути освітньо-творча програма асистентури-стажування.

3.2. Підготовка здобувачів передбачає успішне виконання відповідної освітньо-творчої програми за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, що включає освітню, дослідницьку, творчу мистецьку і педагогічну складові для аспірантів та освітню і творчу мистецьку складові для асистентів-стажистів.

3.3. Освітня складова освітньо-творчої програми повинна містити інформацію про перелік та обсяг навчальних компонентів, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік освітнього процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

3.4. Освітньо-творча програма є основою для формування здобувачем індивідуального навчального плану, у якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг усіх складових освітньо-творчої програми.

Індивідуальний навчальний план повинен містити перелік дисциплін за вибором здобувача в обсязі, що становить не менше ніж 25 відсотків загальної кількості кредитів Європейської системи.

Індивідуальний навчальний план погоджується здобувачем з його творчим керівником та/або науковим консультантом, обговорюється на засіданні відповідної кафедри та за її рекомендацією затверджується вченою радою протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до Університету.

Індивідуальний навчальний план є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності запланованої роботи. Порушення строків виконання індивідуального навчального плану без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою рішення про відрахування здобувача.

Зміни до індивідуального навчального плану вносяться, погоджуються та затверджуються в установленому вченою радою Університету порядку.

Творча мистецька складова освітньо-творчої програми творчої аспірантури передбачає підготовку творчого мистецького проекту.

3.5. Засвоєння здобувачем навчальних дисциплін може відбуватися на базі Університету, а також у рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти мистецького спрямування.

3.6. У разі підтвердження здобувачем рівня знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти заклад вищої освіти мистецького спрямування має право зарахувати відповідні кредити Європейської системи, передбачені освітньо-творчою програмою, як такі, що виконані у повному обсязі.

Обсяг навчального навантаження, передбачений для набуття мовних компетентностей, може бути використаний здобувачем для оволодіння іншими компетентностями за погодженням з творчим керівником та/або науковим консультантом.

3.7. Вчена рада має право прийняти рішення про зарахування кредитів Європейської системи, отриманих здобувачем в інших закладах вищої освіти, обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-творчою програмою.

3.8. Кожному асистенту-стажисту відповідним наказом ректора Університету одночасно з його зарахуванням призначається творчий керівник з числа науково-педагогічних працівників з науковим ступенем та/або вченим (почесним) званням.

3.9. Керівництво підготовкою творчого мистецького проекту здійснює творчий керівник та/або науковий консультант.

Творчий керівник призначається з числа науково-педагогічних працівників з науковим ступенем та/або вченим (почесним) званням відповідним наказом ректора Університету. Якщо творчий керівник не має наукового ступеня, для забезпечення виконання дослідницької складової творчого мистецького проекту додатково призначається науковий консультант з числа науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

Творчий керівник та/або науковий консультант здійснюють керівництво підготовкою творчого мистецького проєкту, контролюють виконання індивідуального навчального плану та звітують перед профільною кафедрою та вченою радою.

Творчий керівник та/або науковий консультант можуть здійснювати одночасне керівництво (консультування) підготовкою, як правило, не більше ніж п'ять аспірантів.

3.10. На здійснення керівництва підготовкою аспіранта творчому керівникові та науковому консультанту відводиться 50 академічних годин навчального навантаження на рік з відповідним розподілом годин навчального навантаження (30 академічних годин – творче керівництво, 20 академічних годин – наукове консультування) та обов'язків між ними.

IV. НАВЧАННЯ В АСИСТЕНТУРІ-СТАЖУВАННІ ТА ТВОРЧІЙ АСПІРАНТУРІ

4.1. Особам, зарахованим за державним замовленням на очну (денну) форму навчання виплачується стипендія у розмірі, встановленому для аспірантів закладів вищої освіти та наукових установ, що призначається з дня зарахування. Особам, які навчаються за контрактом, стипендія не призначається.

4.2. Здобувачам можуть бути призначені у встановленому порядку іменні стипендії, засновані на честь видатних діячів науки, культури, освіти, громадських діячів, а також засновані Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними і недержавними організаціями, підприємствами, установами.

4.3. Індивідуальний план роботи здобувача (асистента-стажиста, творчого аспіранта) включає в себе вивчення основної спеціальності (фаху) та дисциплін, що забезпечують набуття компетентностей, визначених Порядком здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні.

4.4. Здобувачі звітують про виконання індивідуального плану на засіданні кафедри двічі на рік. Звіт та витяг з протоколу засідання кафедри подається до відділу аспірантури, асистентури-стажування, докторантури.

4.5. За результатами атестації наприкінці навчального року асистента-стажиста відраховують з асистентури-стажування, аспіранта переводять на наступний рік навчання або відраховують відповідним наказом ректора Університету.

4.6. Упродовж терміну навчання в асистентурі-стажуванні асистент-стажист зобов'язаний виконати не менше двох, творчий аспірант – не менше трьох сольних концертів та захистити творчий мистецький проєкт.

4.7. Виконання здобувачем індивідуального плану в повному обсязі і складання підсумкового творчого звіту з фаху (для асистентів-стажистів)/захисту творчого мистецького проєкту (для аспірантів) вважається закінченням навчання в асистентурі-стажуванні та творчій аспірантурі.

4.8. Здобувач може бути відрахований з асистентури-стажування/творчої аспірантури за грубе порушення правил внутрішнього розпорядку Університету, за вчинення протиправних дій, а також за невиконання індивідуального плану роботи без поважних причин та в інших випадках, передбачених чинним законодавством України.

4.9. Рішення про відрахування здобувача приймає вчена рада Університету. На підставі рішення вченої ради здобувача відраховують з асистентури-стажування/творчої аспірантури наказом ректора Університету.

4.10. Здобувач, який був зарахований до асистентури-стажування/творчої аспірантури за державним замовленням і відрахований через причини, зазначені в п. 3.4. цього Положення, відшкодовує вартість навчання згідно з чинним законодавством України.

V. ПІДСУМКОВА АТЕСТАЦІЯ В АСИСТЕНТУРІ-СТАЖУВАННІ ТА ТВОРЧІЙ АСПІРАНТУРІ

5.1. Творча мистецька складова освітньо-творчої програми асистентури-стажування передбачає підготовку творчого звіту.

5.2. Атестація асистентів-стажистів здійснюється екзаменаційною комісією Університету на підставі захисту творчого звіту та звіту про проходження педагогічної практики.

5.3. Підсумковим творчим звітом з фаху для асистентів-стажистів вважається виконання концертної програми довільного жанрово-стильового наповнення тривалістю не менше однієї години.

5.4. Підсумкова атестація аспіранта в творчій аспірантурі передбачає публічний захист з трансляцією захисту закладом вищої освіти на його офіційному веб-сайті в режимі реального часу творчого мистецького проєкту, в якому поєднуються творча мистецька та дослідницька (наукове обґрунтування) складова.

5.5. Вимоги до творчого мистецького проєкту визначаються Стандартом та Порядком здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні.

5.6. Атестація аспірантів здійснюється разовою спеціалізованою радою закладу вищої освіти мистецького спрямування, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту творчого мистецького проєкту. Аспірант має право на вибір спеціалізованої ради.

Обов'язковою умовою допуску до захисту творчого мистецького проєкту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Стан готовності творчого мистецького проєкту аспіранта до захисту визначається творчим керівником та/або науковим консультантом консенсусним рішенням.

VI. ДОКУМЕНТ ПРО ЗАКІНЧЕННЯ

6.1. Асистент-стажист, за умови успішного виконання навчального плану, отримує Сертифікат про закінчення асистентури-стажування встановленого зразку і йому присвоюється кваліфікація викладача закладу вищої освіти мистецького спрямування III – IV рівня акредитації.

6.2. Разом із Сертифікатом видається академічна довідка Університету про виконання навчального плану підготовки асистента-стажиста, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС. До Академічної довідки не вносяться навчальні дисципліни, з яких асистент-стажист не склав іспит або одержав незадовільні оцінки.

6.3. У випадку неповного виконання навчального плану асистенту-стажисту видається виключно Академічна довідка про результати його навчання без Сертифікату про закінчення асистентури-стажування.

6.4. Аспіранту, за умови успішного виконання навчального плану в творчій аспірантурі та захисту творчо-мистецького проєкту присуджується освітньо-творчий ступінь доктора мистецтва.

Гарант освітньо-творчої програми
підготовки доктора мистецтва,
доктор мистецтвознавства,
доцент кафедри інтерпретології
та аналізу музики

Юлія НІКОЛАЄВСЬКА

Доцент кафедри спеціального фортепіано,
кандидат мистецтвознавства

Ірина СУХЛЕНКО